

La tria

per ANDREU LONCÀ

Nadal

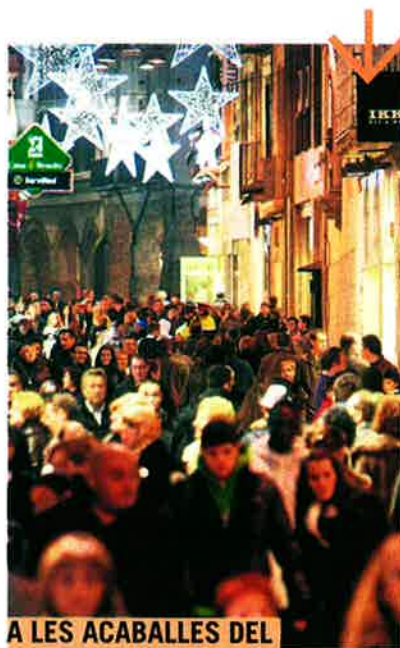
Nadal, a les terres del baix Segre, és el record de les cases fredes, sense calefacció.

S'entén llavors, amb les cases tan fredes (ningú gosava parlar de pobresa energètica), que l'església, la taverna o el bar fossin tan estimulants car hi havia una miqueta més d'escalforeta i llum. La divisió entre ambdós mons acabava conformant dos blocs ideològics polaritzats: els de missa i els del bar.

Nadal era la il·lusió de les cantúries que l'altaveu del poble anava difonent per carrers deserts assolats per la boira i el gebre infantil. Nadal era la il·lusió dels pocs aparadors plens de regals molt discrets. Nadal potser era un sermó que el capellà havia preparat amb més cura.

L'apoteosi del Nadal era, en la infància, anar a plegar les bones festes. Els padrins de bateig et somrien, t'esperaven amb una alegria infantil que era un luxe per donar-te una cosa misteriosa i estranya que anomenaven diners, quartos, exactament.

Potser un bitllet, potser unes

**A LES ACABALLES DEL
FRANQUISME LA FELICITAT
NADALENCA LA PORTAVEN
ELS TORRONS**

monedes, i després, en una plata que en els anys de prosperitat era ben atapeïda: l'apoteosi del sucre, dels torrons, que en la manera de parlar del poble en deien "tarrons".

La dolçor és la revolució del pobres, dels que tenen poca esperança de prosperar. En un estat com Espanya on les oligarquies dirigents tenen des de segles immemorials a l'oclusió –a tancar-se en clans i segellar-se amb la Llei i el parasitisme a viure dels altres, per exemple en forma de factura de llum desorbitada–, les possibilitats de prosperitat econòmica i de llibertat política són escasses, rares o inexistents. Llavors, en les acaballes del franquisme, les possibilitats de felicitat eren els torrons que contenien quantitats industrials de sucre.

El sucre ens excitava el Nadal. Si no tenies gaires impulsos místics, podies substituir-ho per torrons de crema cremada, simplement deliciosos on el sucre t'apujava la moral. N'hi havia de meravellosos que ara ens semblen contraris al mínim sentit comú de la dietètica. Eren de massapà amb fruites confitades de color forts i ens alegraven tots els nadals i els reis mags –los reixos, en la manera de parlar local.

Los reixos de seguida oblidaven les il·lusions del joc i les joguines i passaven a venir carregats de capses de colors Alpino, estoigs i gomes d'esborrar: s'havia acabat la infància.